

26.02.2018

Asia/2

§ 97

V 14.3.2018, Vuoden 2017 talousarvion toteutumattomat sitovat toiminnalliset tavoitteet

HEL 2018-001501 T 02 02 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä kaupunginkanslian, taloushallintopalveluliikelaitoksen (Talpa) johtokunnan, rakentamispalveluliikelaitoksen (Stara) johtokunnan, Korkeasaaren eläintarhan, kaupunkiympäristölautakunnan, liikenneliikelaitoksen (HKL) johtokunnan, pelastuslautakunnan, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja sosiaali- ja terveyslautakunnan selvitykset vuoden 2017 talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumatta jäämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Liitteet

1 Toimialojen ja liikelaitosten selvitykset toteutumattomista sitovista tavoitteista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vuoden 2017 talousarvion noudattamisohjeiden mukaan lauta- ja johtokuntien on annettava selvitys toteutumatta jääneistä sitovista toiminnallisista tavoitteista siten, että selvitykset voidaan käsitellä kaupunginvaltuustossa ennen tilinpäätöksen allekirjoittamista kaupunginhallituksessa.

Kaupunginkanslia, taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta, Rakentamispalveluliikelaitoksen (Stara) johtokunta, Korkeasaaren eläintarha, kaupunkiympäristölautakunta, liikenneliikelaitoksen (HKL) johto-

26.02.2018

Asia/2

kunta, pelastuslautakunnan, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ja sosiaali- ja terveystalautakunta perustelevat seuraavasti, miksi vuoden 2017 talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet eivät toteutuneet.

Keskushallinto

Kaupunginkanslia

Tavoite: Pidetään emokaupungin käyttömenojen reaaliikasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 %:n tuottavuuden parantamisen tavoitteella.

Toteuma: Tavoite ei toteutunut.

Arvio käyttömenojen kasvutavoitteeseen vaikuttavasta kustannustason muutoksesta (peruspalvelujen hintaindeksi) oli vuonna 2017 talousarvion valmisteluvaiheessa -0,7 %. Käyttötalouden toimintamenokasvu ylittää strategian taloustavoitteen. Tällä hetkellä kustannustason muutos vuonna 2017 on -2,1 % ja se on laskenut talousarvion 2017 valmistelutilanteen ennusteesta selvästi. Kaupungin menosäästöt eivät riitä kattamaan kustannustason muutoksesta aiheutuvaa säästöpainetta.

Tavoite: 60 %:ssa hankintakeskuksen tekemistä hankinnoista huomioidaan ympäristönäkökulma

Toteuma: 56 %. Tavoite ei toteutunut.

Ympäristönäkökulma huomioitiin 56 %:ssa hankinnoista.

Hankintakilpailutusten luonne ja sisältö vaihtelevat vuosittain. Vuoden 2017 kilpailutusrakenteessa ympäristönäkökulman huomioimisen kannalta haastavien hankintojen, kuten tietohallinnon järjestelmien ja sovellusten sekä hallinnollisten palvelujen osuus oli suhteellisen suuri. Tästä syystä tavoitetta ei saavutettu.

Tavoite: Asiakastytyväisyys vähintään 3,8 (asteikolla 1–5)

Toteuma: Tavoite ei toteutunut.

1.6.2017 toteutuneessa organisaatiouudistuksessa Hankintakeskuksen toiminnoista muodostettiin kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastolle hankinnat ja kilpailuttaminen -yksikkö sekä siirrettiin sosiaali- ja terveystoimialalle yhteishankintapalveluista sosiaali- ja terveydenhuollon tarvikkeiden ja palveluiden hankinta- ja kilpailutusvastuu. Tästä johtuen hankintapalveluiden asiakastytyväisyyden mittaaminen kyselyllä ennen 1.6.2017 toimineen hankintakeskuksen osalta ei ollut mahdollista yhtenä kokonaisuutena ja aiempiin vuosiin vertailukelpoisella tavalla.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Tavoite: Asiakastyytyväisyys 3,8 (asteikolla 1–5)

Toteuma: Asiakastyytyväisyys 3,72. Tavoite ei toteutunut.

Talpan asiakastyytyväisyyskysely uudistettiin 2016 ja toteutettiin uudistetussa muodossaan toisen kerran. Vuoden 2017 kyselyssä tavoitteena oli selvittää asiakkaiden palvelun saannin vaivattomuus, asiakastarpeiden ymmärrys ja asiakaspalvelun laatu. Kyselyn vastausprosentti oli 24 %

Kyselyn vastaajista 37% koki Talpan palveluiden kehittyneen positiivisesti ja vain 21 % heikentyneen. Tuloksista on nähtävissä selkeitä kehittämiskohteita: prosesseja tukevat tietojärjestelmät, asiakaslähtöinen toiminta, asiakkaan toiminnan tunteminen ja vastuunjaon selkeys. Asiakastyytyväisyyskyselyyn vastanneista 38 % oli vastannut myös edellisen vuoden kyselyyn eli 62 % vastanneista olivat henkilöitä, jotka vastasivat kyselyyn ensimmäisen kerran. Lisäksi osa vastaajista oli vastannut vain osaan kysymyksistä.

Rakentamispalveluliikelaitos

Tavoite: Tilikauden ylijäämä on vähintään 24 178 000 euroa.

Toteuma: Tilikauden ylijäämä on 21 435 000 euroa. Tavoite ei toteutunut.

Tavoitteeseen ei päästy, koska loppuvuonna laskutus oli arvioitua pienempää hankkeiden käynnistyttyä arvioitua hitaammin.

Laskentajärjestelmän uudelleenjärjestelyjä jouduttiin toteuttamaan kahdesti kalenterivuoden aikana ensin yhteiseen SAP-järjestelmään siirtäessä ja Staran aloittaessa 1.6. liikelaitoksena. Muutokset sitoivat resursseja. Rakentamisen korkeasuhdanteen vuoksi varsinkin työjohtoa ja päälliköitä on siirtynyt yksityisen sektorin palvelukseen, mikä on lisännyt menoja palvelujen ostojen vuoksi.

Korkeasaaren eläintarha

Tavoite: 530 000 kävijää

Toteuma: 448 882 kävijää. Tavoite ei toteutunut.

Vuonna 2017 Korkeasaaren eläintarhassa vieraili yhteensä 448 882 asiakasta. Vuoden vilkkain päivä oli heinäkuussa, jolloin Korkeasaaren eläintarhassa vieraili 6 839 asiakasta. Vuoden hiljaisimpana päivänä Korkeasaaren eläintarhassa kävi 19 asiakasta.

Asetettu sitova toiminnallinen oli hyvin kunnianhimoinen. Yli 500 000 kävijän määrä on saavutettu 2000-luvulla ainoastaan kerran. Korkea-

26.02.2018

Asia/2

saaren eläintarhan vuosittaisista vierailijoista noin puolet tulevat kesä-heinäkuussa ja yli 75% touko-elokuussa. Sää vaikuttaa suoraan kävijämäärään ja kesä 2017 oli sään suhteen kylmä ja sateinen.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkirakenne

Tavoite: Luovutettu asuntorakennusoikeus vähintään 380 000 kem².

Toteuma: 255 500 k-m². Tavoite ei toteutunut.

Luovutetusta asuinrakennusoikeudesta noin 73 500 k-m² (noin 29 %) luovutettiin myymällä ja noin 182 000 k-m² (noin 71 %) vuokraamalla. Tämä vastaa viime vuosina toteutuneita luovutusmääriä.

Yhtenä keskeisenä tekijänä luovutetun asuinrakennusoikeuden alhaiseen määrään voitaneen pitää noususuhdanteen johdosta nousseita urakkahintoja, jotka ovat vaikeuttaneet erityisesti valtion tukeman asuntotuotannon hankkeiden, mutta myös muun säännellyn asuntotuotannon hankkeiden liikkeellelähtöä ja siten myös tontinluovutusta. Lisäksi asuntohankkeiden edistymistä ovat hidastaneet valitukset. Tiiviissä kaupunkirakenteessa valitusten vaikutus heijastuu rakentamista hidastavasti helposti laajemmalle alueelle.

Tavoite: Joukkoliikenteen osuus poikittaisliikenteessä kasvaa 0,2 %-yksikköä edellisvuoden toteumasta.

Toteuma: Kuljetusosuus syksyllä 2017 oli 21,10 %, laskua oli 1,93 %-yksikköä vuodesta 2016. Tavoite ei toteutunut.

Joukkoliikenteen kuljetusosuus kääntyi laskuun syksyllä 2017 vuodesta 2013 asti jatkuneen kasvun jälkeen. Kuljetusosuus oli korkeimmillaan vuoden 2016 syksyllä 23,03 %, jolloin se kasvoi edellisvuodesta 1,8 %-yksikköä. Joukkoliikenteen kuljetusosuus poikittaislinjalla oli alempi kuin syksyllä 2015, mutta korkeampi kuin syksyllä 2014 ja sitä aiemmin.

Vuonna 2017 läntisellä joukkoliikenteen poikittaislinjalla matkustajamäärä laski kaikissa pisteissä yhteensä 10 % lukuun ottamatta Kuusimiehentietä ja Kehä I:stä. Läntisellä poikittaislinjalla Kuusimiehentiellä kasvu tuli linjalta 560, jonka reitin varrelle on valmistunut asuntorakentamista. Myös Kehä I:llä joukkoliikenteen matkustajamäärät kasvoivat, mutta Kehä I:n parannushankkeen (Espoon raja–Hämeenlinnanväylän liittymä) valmistumisen myötä henkilöautomatkustajien määrä kasvoi suhteessa enemmän.

26.02.2018

Asia/2

Pirkkolantiellä matkustajamäärien laskuun on vaikuttanut Mannerheimintien tietyömaat, ja matkustajia on siirtynyt muille reiteille. Hakamäentien matkustajamäärän laskuun on osaltaan vaikuttanut junamatkustajien (Kehäradan junien tiheä vuoroväli) määrän kasvu.

Nordenskiöldinkadulla linjojen 58, 58B ja 551 linjojen matkustajamäärät ovat laskeneet todennäköisesti Pasilassa pitkään kestäneiden rakennustöiden takia.

Itäisellä laskentalinjalla joukkoliikenteen matkustajamäärä kasvoi 3 %. Kasvua oli sekä Kehä I:llä että Viikintiellä Koillis-Helsingin linjastouudistuksen ansiosta.

Tavoite: Ympäristötalon kokonaisenergiankulutus vuonna 2017 on 6 % pienempi kuin vuoden 2014 kokonaisenergiankulutus

Toteuma: Tavoite ei toteutunut.

Tehdyistä talotekniikkasuunnittelun, kiinteistö-, energia- ja ympäristöasioiden konsultointiyrityksen suosittlemista useista eri energiansäästötoimenpiteistä huolimatta Ympäristötalon kokonaisenergiankulutus laski vuonna 2017 vuoteen 2014 verrattuna 3,6 %, kun tavoite oli 6 %. Talon käyttäjien mahdollisuudet laskea energiankulutusta ovat rajalliset.

Tavoite: Luonnon monimuotoisuutta turvataan laatimalla hoito- ja käyttösuunnitelmat sekä rauhoitusesitykset kolmelle alueelle.

Toteuma: Tavoite ei toteutunut.

Tavoitteiksi asetetuista hoito- ja käyttösuunnitelmista ja rauhoitusesityksistä toteutui yksi ja sen lisäksi kaksi muuta luonnonsuojelualueiden suunnitelmaa ja rauhoitusesitystä. Luonnon monimuotoisuutta turvattiin laatimalla hoito- ja käyttösuunnitelmat Korkeasaarenluodon ja Kivinokan vanhan metsän luonnonsuojelualueille. Rauhoitusesitykset laadittiin Korkeasaarenluodon, Kivinokan vanhan metsän ja Veräjämäen lehdon luonnonsuojelualueille. Hallainvuoren luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma jäi tekemättä luontoinventointimäärärahojen ja henkilöstöressurssien puutteessa.

Asuntotuotanto

Tavoite: Asuntotuotanto sitoutuu rakennuttamaan asuntotuotanto-toimikunnalle varattujen rakentamiskelpoisten tonttien puitteissa AM-ohjelman mukaisen kaupungin oman asuntotuotannon, jonka määrä vuonna 2017 on 1 500 asuntoa.

Toteuma: Tavoite ei toteutunut.

Asuntotuotannossa rakentamisen ennätysellisen korkea volyyymi on nostanut hintoja ja heikentänyt urakoitsijoiden tarjoushalukkuutta. Tämä on vaikeuttanut tai estänyt kustannusten saamista hyväksyttävälle tasolle kilpailujen pohjalta ARA:ssa ja eräissä hankkeissa myös Hitastyöryhmässä. Osaan hankkeista ei ole saatu yhtään urakkatarjousta järjestetyissä kilpailuissa.

Uudistuotannon aloituksia kertyi 1 427 asunnon verran. Käynnistyspäätökset tehtiin 1 168 asunnosta. Urakkakilpailut käytiin yli 2 100 asunnosta.

Pelastuslaitos

Tavoite: Onnettomuuksien ehkäisemiseksi kuntalaisiin kohdistetaan turvallisuuteen liittyviä tarkastuksia ja toimenpiteitä, joiden kertymästä lasketaan turvallisuuspisteet. Vuoden 2017 turvallisuuspistekertymä on vähintään 8 600.

Toteuma: Tavoite ei toteutunut, jäätiin 6 %.

Tavoitteesta jäätiin 6 %. Noususuhdanne on lisännyt huomattavasti henkilöstön vaihtuvuutta. Poistumaa ei kyetty korvaamaan uusrekrytoinneilla riittävän nopeasti, jolloin turvallisuuteen liittyviä tarkastuksia ja toimenpiteitä ei saatu tehtyä suunnitellusti.

Tavoite: Ensihoidon tavoittamisviive on enintään 8 minuuttia 70 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävistä.

Toteuma: 68 %. Tavoite ei toteutunut.

Toteuma oli 68 %. Poikkeama johtuu kiireellisen ensihoidon runsaasta tehtävämäärästä, jota ei saatu ensihoitoyksiköissä hoidettua.

Liikenneliikelaitos

Tavoite: Toiminnan kokonaiskustannukset per paikka-km laskevat (positiivinen tuottavuuskehitys)

Toteuma: Tavoite ei toteutunut.

Vuoden 2016 toteuma oli 0,066 euroa/paikka-km ja vuoden 2017 toteuma on 0,067 euroa/paikka-km. Paikkakilometrit nousivat edellisestä vuodesta noin 11 %:lla, mutta kokonaiskustannukset nousivat hieman enemmän. Suoritteita ei toteutunut suunnitellusti, koska länsimetron matkustajaliikenne alkoi vasta marraskuussa 2017.

Tavoite: Raitio- ja metroluikenteen asiakastytyväisyys vähintään vuoden 2016 tasolla (raitio 2016: 4,04 ja metro 2016: 4,19)

26.02.2018

Asia/2

Toteuma: Tavoite ei toteutunut metrolikenteen osalta. Asiakastyytyväisyys metrolikenteessä oli 4,10 ja raitioliikenteessä 4,06.

Metrolikenteen asiakastyytyväisyyteen arvioidaan vaikuttaneen laskevasti alkuvuonna liikenteen pysäyttäneet useat tekniset viat sekä länsimetron aloituksen epävarmuustekijät ja ongelmat.

Tavoite: Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus paranevat vuoden 2016 tasosta (raitio 2016: 4,22 ja metro 2016: 4,18)

Toteuma: Tavoite ei toteutunut kummassakaan liikennemuodossa. Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus olivat raitioliikenteessä 4,21 ja metrolikenteessä 4,15.

Raitioliikenteen arvosana 4,21 oli niukasti alle tavoitteen 4,22. Metrolikenteen arvosana 4,15 jäi selkeämmin alle tavoitteen. Metromatkustajien turvallisuuden tunteeseen arvioidaan vaikuttaneen länsimetron koeajojen sekä liikennöinnin aloituksen tuomat odottamattomat liikennöntiingelmat.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kaupunginkirjasto

Tavoite: 106 500 aukiolotuntia

Toteuma: 104 717 aukiolotuntia. Tavoite ei toteutunut.

Malmin kirjasto oli suljettuna remontin vuoksi 16.1.–17.4.2017 ja Kallion kirjasto 17.9.–31.12.2017. Kallion kirjaston sulkemisesta tuli ennakoitua pidempi muun muassa saniteettitilojen vesivahingon ja hissien uusimisen takia. Malmi ja Kallio olivat avoinna yhteensä 1 669 tuntia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Laitoskirjastojen aukiolotunnit vähenivät 1 411 tunnilla. Syynä oli Laakson sairaalan kirjaston ennakoimaton sulkeminen sisäilmaongelman takia ja Roihuvuoren palvelukeskuksen kirjaston tilapäinen sulkeminen. Lisäksi laitoskirjastojen aukiolotuntien laskentatapaa tarkennettiin.

Sosiaali- ja terveystoimiala

Sosiaali- ja terveys

Tavoite: Päivystysosastojen kotiutusprosentti kasvaa vuoteen 2016 verrattuna ilman, että keskimääräiset hoitoajat pitenevät yli puolella vuorokaudella (kotiutusprosentti >75,2 % ja keskimääräinen hoitoaika <3,5 vuorokautta)

Toteuma: Kotiutusprosentti 72,8 %. Tavoite ei toteutunut.

26.02.2018

Asia/2

Päivystysosastojen kotiutusprosentin nostaminen on haastavaa päivystyksen keskittyessä yhä hauraampien asiakkaiden hoitamiseen. Asiakkaita siirtyy päivystyksestä jatkohoitoon kaupunginsairaalaan. Päivystysosastojen keskimääräinen hoitoaika oli kolme vuorokautta ja tältä osin tavoite toteutui.

Tavoite: Psykiatrisen avohoidon potilaiden sairaalapäivien määrä vähennee vuoteen 2016 verrattuna (2,41).

Toteuma: 2,54. Tavoite ei toteutunut.

Psykiatristen avohoitopotilaiden sairaalapäivien määrä kasvoi hieman. Sairaalahoidossa olleiden psykiatristen avohoitopotilaiden määrä kasvoi 164 henkilöllä ja uusien sairaalahoitajaksojen määrä kasvoi 255. Avohoitopotilaiden kokonaismäärä kasvoi 105 henkilöllä. Potilas tilastoidaan avohoitopotilaaksi, mikäli hän on ollut päivänkin avohoidossa vuoden aikana. Tilastoista ei voida eritellä, onko avohoitopotilaan avohoittoa edeltänyt sairaalajakso tai onko potilas ohjattu avohoidosta sairaalahoitoon.

Tavoite: Kuntouttavaa työtoimintaa saa vähintään 1 800 henkilöä vuodessa.

Toteuma: 1 780 henkilöä. Tavoite ei toteutunut.

Kuntouttavan työtoiminnan merkitys aktivointitoimenpiteenä väheni, kun pitkäaikaistyöttömien asiakastyön painopiste muuttui monialaisesta kartoitustyöstä työttömien koulutukseen ja työhön ohjaavaksi palveluksi. Vuonna 2017 TYP Helsinki (työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu) siirtyi osaksi kaupunginkanslian elinkeino-osastoa.

Kesäkuussa sosiaali- ja terveystoimialan vastuulle siirtyi kuntouttavan työtoiminnan 339 asiakasta. Siirtovaiheessa asiakkaille tehtiin pitkät päätökset, mikä vähensi työtoimintapaikkojen asiakasvirtauksen määrää. Kuntouttavan työtoiminnan päätöksiä ja aktivointisuunnitelmia alettiin TYP-siirron ja uuden tehtäväjaon myötä tehdä sosiaali- ja terveystoimialalla vuonna 2017. Kuntouttavan työtoiminnan palveluprosessi ja sen organisointi tulivat uutena työtehtävänä sosiaalityöntekijöille ja sosiaaliohjaajille ja työtehtävän haltuunotto ja koulutus on voinut oletettua enemmän aikaa. Lisäksi työntekijöiden työaika kohdentui perustoimeentulotuen neuvontaan ja ohjaukseen, kun Kelalla oli haasteita toimeentulotuen myöntämisessä.

Toimeentulotuki

Tavoite: Ehkäisevän toimeentulotuen määrärahasta kohdennetaan vähintään 45 % lapsiperheille.

26.02.2018

Asia/2

Toteuma: 35,6 %. Tavoite ei toteutunut.

Myönnetystä ehkäisevästä toimeentulotuesta lapsiperheille kohdentui 47,1 %. Ehkäisevä toimeentulotuki on harkinnanvaraista ja käytön ennakointi ei ole tarkkaan arvioitavissa. Vuoden 2017 määräraha ehkäisevään toimeentulotukeen oli suurempi kuin toteuma. Lapsiperheille myönnettiin suhteessa enemmän ehkäisevää toimeentulotukea kuin yksinasuville.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Liitteet

1 Toimialojen ja liikelaitosten selvitykset toteutumattomista sitovista tavoitteista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Taloushallintopalveluliikelaitos
Rakentamispalveluliikelaitos
Korkeasaaren eläintarha
Kaupunkiympäristön toimiala
Pelastuslaitos
Liikenneliikelaitos
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Sosiaali- ja terveystoimiala